

Yttrande

Dnr 19KS117-3
20190506

Kommunstyrelsen/
Kommunfullmäktige

Caroline Engberg
Telefon 026-17 81 36
caroline.engberg@gavle.se

Yttrande - Remiss från Kulturdepartementet gällande promemoria - Förslag till en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige

19KS117

Beskrivning av ärendet

Kulturdepartementet har gett möjlighet till Gävle kommun att lämna synpunkter på promemorian Förslag till nationell institution för mänskliga rättigheter.

Förslag till beslut

Att kommunstyrelsen ställer sig bakom yttrandet,

Att inge yttrandet till Kulturdepartementet

Yttrande

Sammanfattning

Arbetet med att främja och säkerställa mänskliga rättigheter i det kommunala uppdraget är av stor vikt. Därav värdesätts också möjligheten att besvara remissen. Tonvikt i promemorian berör Parisavalet och arbetet i tillskapande av myndigheten. Gävle kommun efterlyser en beskrivning i hur myndigheten ska säkerställa arbetet med mänskliga rättigheter där det sker i praktiken d v s i kommuner och landsting.

Gävle kommun motsätter sig förslaget att inrätta en ny myndighet för att mänskliga rättigheter i Sverige.

2.3

Bakgrund

Företrädare för nationella minoriteter har vid ett (sic) möte informerats om utredningens arbete".

Gävle kommun vill lyfta att genom att inkludera nationella minoriteter i utredningsarbete hade man från början kunnat synliggöra att Sverige redan i 1999 åtagit sig förpliktelser att främja och skydda fem historiska minoritetsgrupper i landet och på ett bättre sätt lyfta fram att nationella

minoriteternas rättigheter grundar sig/minoritetslagstiftningen är baserat på mänskliga rättigheter.

3.3.1

Minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas.

Här saknar Gävle kommun en hänvisning till rättigheterna utifrån lagen 2009:724.

3.3.3

Gävle kommun uppskattar beskrivningen som handlar om implementering av internationella åtaganden om MR i Sverige, men saknar noteringar om nationella minoriteter eller dess särskilda rättigheter.

3.3.6

Ansvar för genomförandet av mänskliga rättigheter

Det yttersta ansvaret för att Sveriges konventionsåtaganden efterlevs åvilar staten. Det är regering och riksdag som ansvarar för att åtaganden genomförs genom lagstiftning och andra åtgärder. Det finns exempelvis en rad statliga myndigheter som har uppdrag i lag, instruktion eller regleringsbrev med utgångspunkt i de internationella åtagandena om mänskliga rättigheter.

Gävle kommun bedömer att de myndigheter som redan har ett uppdrag med utgångspunkt i de internationella åtagandena bör fortsätta bedriva det inom ramen för det uppdrag de har. Om det föreligger brister i hur myndigheten bedriver och redovisar arbetet med mänskliga rättigheter så bheöver det arbetet utvecklas.

En stor del av arbetet med att säkerställa konventionsefterlevnaden sker dock i praktiken på regional och lokal nivå. Arbetet med mänskliga rättigheter måste därför vara en del i det reguljära arbetet inom kommuner och landsting samt hos privata aktörer som fullgör uppgifter inom den offentliga verksamheten.

Utänför den offentliga verksamheten finns aktörer, främst inom det civila samhället, som spelar en viktig roll bland annat genom att de aktivt bevakar att de mänskliga rättigheterna respekteras inom den offentliga sektorn.

Gävle kommun efterlyser en beskrivning av hur den tilltänkta myndigheten ska stödja och stötta kommuner och landsting samt de privata aktörerna som beskrivs säkerställa konventionsefterlevnaden i praktiken.

I regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter bedömer regeringen att det behövs en sammanhållen struktur för att främja och skydda de mänskliga rättigheterna. Inom ramen för strategin pågår olika insatser som i korthet handlar om att integrera och främja kunskap om mänskliga rättigheter i den ordinarie

verksamheten.

Gävle kommun har lämnat tidigare yttrande - Remiss - Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa SOU 2017:47:

I det yttrandet, likväl som detta, vill kommunen lyfta vikten av att även statliga myndigheter utvecklar arbetet med social hållbarhet utifrån ett tvärsektorielt perspektiv.

4.3 Institutionens närmare uppgifter

Förslag: Institutionens närmare uppgifter ska fastställas i lag.

Institutionen ska inom sitt verksamhetsområde särskilt

– följa, undersöka och rapportera om hur de mänskliga rättigheterna respekteras och genomförs,

– lämna förslag till regeringen om de åtgärder som behövs för att säkerställa de mänskliga rättigheterna,

– ha kontakter med internationella organisationer och även i övrigt delta i internationellt samarbete,

– främja utbildning, forskning, kompetensutveckling, och

– främja information och ökad medvetenhet om de mänskliga rättigheterna.

Institutionen får föreslå att Sveriges folkrättsliga åtaganden utvidgas på de mänskliga rättigheternas område.

Institutionen ska inte pröva enskilda klagomål om kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

Gävle kommun förordar att det ytterligare utreds huruvida dessa uppdrag kan inrymmas i de myndigheter som nämns i utredningen och som idag har uppdrag som rör mänskliga rättigheter och beskrivs i texten nedan:

På många områden finns sådana myndigheter som ansvarar för att undersöka eller följa utvecklingen. Som exempel på myndigheter vars uppdrag rör

mänskliga rättigheter kan nämnas Jämställdhetsmyndigheten,

Diskrimineringsombudsmannen, Myndigheten för delaktighet och

Barnombudsmannen vilka alla har till uppgift att på olika sätt följa och

rapportera om utvecklingen, och att samla in olika slags faktaunderlag,

inom sina områden. Även länsstyrelsernas uppdrag att belysa, analysera

och beakta rättigheterna i den egna verksamheten bör nämnas. Inom

ramen för ett regeringsuppdrag sammanställer länsstyrelserna

lägesbilder om efterlevnaden av Sveriges internationella åtaganden om

mänskliga rättigheter på regional nivå. Statistik och andra

faktaunderlag samlas därutöver in av ett stort antal andra

sektorsmyndigheter, exempelvis Skolverket och Socialstyrelsen.

Gävle kommun ser gärna att ovan nämnda myndigheter ges i uppdrag att fortsätta utveckla arbetet med det tvärsektorIELLA arbetet och samverkan.

I Parisprinciperna anges att en MR-institution ska lämna yttranden, rekommendationer, förslag och rapporter till regeringen, parlamentet eller något annat behörigt organ i alla frågor som rör främjande och skydd av de mänskliga rättigheterna.

Gävle kommun instämmer i behovet av att det bör finnas yttranden, rekommendationer, förslag och rapporter som utgör underlag för olika organ i frågor som rör främjande och skyddande av mänskliga rättigheter. Dock bör det utredas om nuvarande myndigheter, med uppdrag att arbeta med mänskliga rättigheter, kan göra denna rapportering utifrån ordinarie uppdrag.

6. Institutionens ledning, organisation och namn

Rådet ska vara brett sammansatt och inkluderande. De mänskliga rättigheterna spänner över alla samhällsområden. Inom många områden aktualiseras flera olika rättigheter och internationella åtaganden. Exempelvis kan det inom utbildningsområdet bli fråga om att tillämpa bland annat barnkonventionen, CRPD och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Det finns därför ett värde i att många perspektiv och erfarenheter kan mötas samtidigt i rådet. Därigenom kan en fråga ges en mångsidig belysning.

Rådets ledamöter bör ingå där på grund av att de har relevanta kunskaper och erfarenheter. De ska inte ingå i egenskap av representanter för olika organisationer.

Gävle kommun samtycker till ett förslag om ett råd med bred sammansättning och representation till arbetet med mänskliga rättigheter. Detta råd torde kunna vara rådgivande i flertalet myndigheters arbete med mänskliga rättigheter.

Beslutsunderlag

*Remiss Yttrande - Remiss från Kulturdepartementet gällande promemoria - Förslag till en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige
Dnr: 19KS117*

*Caroline Engberg
Enhetschef Social hållbarhet och säkerhet
Administrativa avdelningen
Styrning och stöd
Gävle kommun*